

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 12 » 09 2024 № 1

Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

Психологія цінностей (за білінгвальною методикою)

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

денної та заочної форм навчання

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 053 «Психологія»

освітня програма «Психологія. Психологія бізнесу»

статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія цінностей (за білінгвальною методикою)» укладена на основі освітньої програми «Психологія. Психологія бізнесу» (нова редакція для вступу 2024) другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету від 12.07.2024, протокол №19.

Укладач:

Л. Романюк, д., психол. н., професор,
професор кафедри психології, педагогіки та
суспільних дисциплін

Гарант освітньої програми

О. Нежинська, д. психол., н., доцент, доцент
кафедри психології, педагогіки та
суспільних дисциплін

Розглянуто і схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін,
протокол від «11» вересня 2024, №2

Завідувач кафедри

І. Пестухова, к.пед.н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій,
спорту та реабілітації, протокол від «12» вересня 2024, № 2

Голова Вченої ради
факультету соціально-гуманітарних
технологій, спорту та реабілітації

Н. Зикун, д. н. із соц. ком.,
професор

Завідувач навчально-
методичного відділу

І. Качур, к. біол. н., доцент

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЄНО
на засіданні кафедри психології, педагогіки
та суспільних дисциплін
Протокол від ____ 202__ р. №.

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

Зміст

1. Передмова.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	6
2.1. Компетентності і результати навчання	7
2.2. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни.....	7
2.3. Структура навчальної дисципліни.....	8
2.4. Рейтинг-план.....	9
2.5. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення.....	10
3. Програма навчальної дисципліни	11
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	22
5. Засоби діагностики результатів навчання.....	25
6. Форми та питання поточного та підсумкового контролю.....	26
7. Рекомендована література	29

ПЕРЕДМОВА

Цінності займають найважливіше місце в житті людини і суспільства, оскільки саме вони характеризують власне людський спосіб і стиль життя. Особливу значущість проблема цінностей набуває в умовах вибору між цінностями і антицінностями адже сучасна людина часто є індивідом «за волею долі». Обмеженість у власних ресурсах і особиста відповідальність за результати прийнятих рішень – це предмет її власного, особистого вибору. При цьому суттєву допомогу людині покликані надавати професійні психологи, що й вимагає від них глибокого розуміння психології цінностей.

Психологія цінностей як навчальна дисципліна послуговується знаннями й багатьма методологічними прийомами філософії (аксіології), соціології (соціології цінностей) та історії психології, загальної і соціальної психології, психології особистості, практичної психології, вікової і педагогічної психології, економічної психології, психології бізнесу. Одночасно вона є високоєфективним доповненням до даних курсів й збагачує всі спеціальні дисципліни магістерського рівня підготовки.

Навчальна дисципліна «Психологія цінностей» (за білінгвальною методикою) відноситься до навчальних дисциплін обов'язкового компоненту освітньої програми професійної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 053«Психологія» ОПП «Психологія. Психологія бізнесу».

Мета навчальної дисципліни «Психологія цінностей» (за білінгвальною методикою): забезпечити розуміння студентами основних завдань психології цінностей як науки і практикита її значення в роботі психолога, психологічних особливостей цінностей у сфері бізнесу, сприяння їх вибору і функціонуванню.

Завдання навчальної дисципліни:

- поглиблення знань студентів з специфіки психології цінностей людини і суспільства через аналіз проблематики загальної теорії цінностей і її найважливіших категорій;
- знайомство з основними напрямками досліджень цінностей у вітчизняній і зарубіжній психології;
- освоєння проблеми становлення цінностей особистості, її ціннісних орієнтацій, зміни традиційних цінностей і духовного світу;
- поглиблення розуміння студентами становлення як властивості відкритих ціннісних систем у просторі, де цінності від смислів генеруються синергією, що цінності відкритості до змін є основою людського розвитку;
- освоєння психологічної діагностики становлення цінностей особистості і особливостей особистості бізнесмена;
- сприяння творчому використанню знань, умінь і навичок, отриманих в ході вивчення курсу в повсякденних життєвих ситуаціях і професійній діяльності в сфері бізнесу.

Методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
  - словесні, наочні, практичні методи;
  - індуктивний та дедуктивний методи;
  - творчі, проблемно-пошукові методи;
  - індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача, самостійна робота.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
  - методи стимулювання інтересу до навчання;
  - методи стимулювання обов'язку та відповідальності.
3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
  - метод усного контролю;
  - письмовий контроль;
  - тестові методи;
  - контрольна перевірка;
  - екзамен.

Форми організації занять: лекції, семінарські заняття, індивідуальна й самостійна робота; робота в мережі Internet, тестування, розробка схеми переговорів, участь у групових дискусіях та моделювання й розв'язання професійних ситуацій.

Форми навчання: денна, заочна.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Метою поточного контролю є перевірка у здобувачів вищої освіти рівня набутих знань та умінь на лекціях, семінарських заняттях та шляхом самостійного вивчення програмного матеріалу. Поточний контроль здійснюється персоналізованим оцінюванням роботи кожного здобувача вищої освіти. Структура поточного контролю враховує особливості заочної форми навчання.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу дисципліни складає 100 балів.

У поточному контролі знань студентів із дисципліни «Психологія цінностей» (за білінгвальною методикою) оцінюванню підлягають наступні обов'язкові елементи:

1. Системність і активність роботи на семінарських заняттях.
2. Виконання модульних завдань.

Оцінка системності і активності роботи на семінарських заняттях передбачає контроль:

- 1) рівня знань, продемонстрованого студентами у їх виступах чи відповідях на семінарських заняттях;
- 2) результатів виконання і захисту контрольних робіт чи інших завдань, винесених на певне семінарське заняття.

Підсумковий контроль знань: екзамен.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Обов'язкова	
Модулів – 2	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120	Семестр	
	1 -й	1-й
	Лекції	
	22 год.	4 год.
	Семінарські	
	18 год.	4 год.
	Індивідуально-консультативна робота	
	2 год.	2 год.
	Самостійна робота	
	78 год.	110 год.
Форма підсумкового контролю: Екзамен		

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
ІК Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, зокрема психології бізнесу, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.	ПР 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів
ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	ПР 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	ПР 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій
ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ПР 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість
СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну) з використанням науково верифікованих методів та технік	ПР 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість
СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями	ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на етичні принципи та загальнолюдські цінності
	ПР 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності
	ПР 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення навчальної дисципліни «Психологія цінностей» (за білінгвальною методикою) є: засвоєння теоретичних і практичних засад з таких дисциплін, як: «Психологія управління інноваціями».

Постреквізитами вивчення дисципліни є: «Практика наукового та ділового спілкування іноземною мовою», «Тренінг з психологічного консультування», «Переддипломна практика» та «Атестаційний екзамен».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічна група: ПСМ-24-1, ПСМЗ-24-2

№	Змістові модулі	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Лекції	Семинарські заняття	І.К.Р.	С.Р.С	Всього	Лекції	Семинарські заняття	І.К.Р.	С.Р.С	Всього
Модуль 1 = 2,1 залікових кредити (62 годин) – денна форма навчання											
1,9 залікових кредити (58 годин) – заочна форма навчання											
ЗМ 1. Теоретичне підґрунтя психології цінностей											
Т.1	Психологія цінностей як наукова і навчальна дисципліна	4	2		10	16	2			13	15
Т.2	Цінності, ціннісні орієнтації і особистісний смисл	4	2		10	16				13	13
Т.3	Проблема класифікації цінностей та їх функції	4	2		10	16				14	14
Т.4	Цінності у структурі особистості	2	2		10	14		2		14	16
Всього по модулю		14	8		40	62	2	2		54	58
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття 4– 40 хв.)											
Модуль 2. = 1,9 залікових кредити (58 годин) – денна форма навчання											
2,1 залікових кредити (62 години) – заочна форма навчання											
ЗМ 2. Психологія становлення цінностей особистості											
Т.5	Психологічний розвиток як основа становлення цінностей	2	2		10	14				14	14
Т.6	Становлення цінностей особистості та суб'єктивне благополуччя	2	2		10	14	2			14	16
Т.7	Моделювання та психологічна діагностика становлення цінностей особистості	2	2		10	14				14	14
Т.8	Фактори, механізми та умови становлення цінностей особистості	2	4	2	8	16		2	2	14	18
Всього по модулю		8	10	2	38	58	2	2	2	56	62
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття 8– 40 хв.)											
Форма підсумкового контролю – екзамен											
Разом годин з курсу		22	18	2	78	120	4	4	2	110	120

2.3. РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години		Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практична робота, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)	
Денна ф/н	Заочна ф/н				Денна ф/н	Заочна ф/н
		Модуль 1.				
4 2 10	2 0 13	Тема 1. Психологія цінностей як наукова і навчальна дисципліна	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР 2. Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів	0 2 1	3
4 2 10	0 0 13	Тема 2. Цінності, ціннісні орієнтації і особистісний смисл	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість	0 2 1	3
4 2 10	0 0 14	Тема 3. Проблема класифікації цінностей та їх функції	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності	0 2 1	3
2 2 10	0 2 14	Тема 4. Цінності у структурі особистості	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на етичні принципи та загальнолюдські цінності	0 2 1	4 3
		Проміжний модульний контроль 1			7	-
62	58	Усього за модулем 1			19	16
		Модуль 2				
2 2 10	0 0 14	Тема 5. Психологічний розвиток як основа становлення цінностей	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій	0 2 1	3
2 2 10	2 0 14	Тема 6. Становлення цінностей особистості та суб'єктивне благополуччя	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності	0 2 1	3
2 2 10	0 0 14	Тема 7. Моделювання та психологічна	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх,	0 2 1	3

		діагностика становлення цінностей особистості		отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість		
2 4 2 8	0 2 2 14	Тема 8. Фактори, механізми та умови становлення цінностей особистості	Лекція Семинар Індивідуально-консультативна робота Самостійна робота	ПР 2. Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів	0 2 7 1	 4 7 3
		Проміжний модульний контроль 2	Аудиторна контрольна робота		7	6
58	62	Усього за модулем 2			26	29
		Підсумковий модульний контроль			50	50
		Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE			5	5
		Усього за курсом			100	100

2.5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Протоколи психологічної діагностики, програми розвивальних занять

Zoom, Moodle

Мультимедійний супровід освітнього процесу

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль I. Теоретичне підґрунтя психології цінностей

ТЕМА 1. Психологія цінностей як наукова і навчальна дисципліна

План лекційного заняття:

1. Психологія цінностей в системі наукового знання та її актуальність у роботі психолога йзокрема у сфері бізнесу.
2. Об'єкт, предмет, основні поняття й методи психології цінностей.
3. Основні підходи до вивчення теоретичних уявлень про цінності від античності до наших днів.
4. Робоча програма студента з навчальної дисципліни «Психологія цінностей».

План семінарського заняття :

1. Етимологія слова «цінність». Причини актуалізації проблеми необхідності вивчення психології цінностей у XXI столітті.
2. Розуміння цінності на побутовому рівні та їх визначення у науковій літературі.
3. Цінності як нормативна категорія. Співвідношення понять «цінність» і «вартість», «цінність» і «значущість», «цінність» і «потреба».
4. Зміст психології цінностей як навчальної дисципліни. Робоча програма студента освоєння дисципліни й вимоги до знань і вмінь з дисципліни «психологія цінностей».

Самостійна роботи здобувачів вищої освіти

1. Актуальність для психолога проблеми становлення цінностей особистості.
2. Порівняльний аналіз предмета соціології цінностей і психології цінностей.
3. Співвідношення понять «цінність» і «вартість», «цінність» і «значущість», «цінність» і «потреба».

Питання для самоконтролю:

1. Визначення предмета психології цінностей як наукової дисципліни.
2. Актуалізація проблеми необхідності вивчення психології цінностей в XXI столітті.
3. Розуміння цінності на побутовому рівні й визначення цінностей у науковій літературі.
4. Основні підходи до вивчення теоретичних уявлень про цінності від античності до наших днів (Сократ, Аристотель, Діоген Лаертський, Т. Гоббс, І. Кант, Р.Г. Лотц, В. Віндельбанд, Г.Ріккерт, М. Шелер, Н.А. Бердяєв, М. О. Лоський, Ф. Ніцше, Дж. Роттер і ін.).
5. Підходи до вивчення цінностей особистості у вітчизняній психології (В. Василенко, Б. Ананьєв, Рубінштейн, Є. Головаха та ін.).
6. Цінності як нормативна категорія та співвідношення понять «цінність» і «вартість», «цінність» і «значущість», «цінність» і «потреба».

Рекомендована література:

Основна: [1- 3].

Допоміжна: [4-7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [9-11].

Міжнародні видання: [13-15].

Content module I. Theoretical basis of the psychology of values

TOPIC 1. Psychology of values as a scientific and educational discipline.

Lesson plan:

1. The psychology of values in the system of scientific knowledge and its relevance in the work of a psychologist, particularly in the field of business.
2. Object, subject, basic concepts and methods of the psychology of values.
3. Basic approaches to the study of theoretical ideas about values from antiquity to the present day.

Plan of the seminar session:

1. Etymology of the word "value". Reasons for updating the problem of the need to study the psychology of values in the 21st century.
2. Understanding of value at the household level and their definition in scientific literature.
3. Values as a normative category. Correlation of the concepts "value" and "cost", "value" and "significance", "value" and "need".
4. Content of the psychology of values as an educational discipline. The student's work program for mastering the discipline and requirements for knowledge and skills in the discipline "psychology of values".

Independent work of students of higher education

1. The problem of personal values formation and its relevance for a psychologist.
2. Comparative analysis of the subject of sociology of values and psychology of values.
3. Correlation of the concepts "value" and "cost", "value" and "significance", "value" and "need".

Questions for self-testing:

1. Definition of the subject of the psychology of values as a scientific discipline.
2. Actualization of the problem of the need to study the psychology of values in the XXI century.
3. Understanding value at the household level and defining values in scientific literature.
4. The main approaches to the study of theoretical ideas about values from antiquity to the present day (Socrates, Aristotle, Diogenes Laertius, T. Hobbes, I. Kant, R.G. Lotz, V. Windelband, H. Rickert, M. Scheler, N. A. Berdyaev, M. O. Loskyi, F. Nietzsche, J. Rotter, etc.).
5. Approaches to the study of personality values in domestic psychology (V. Vasylenko, B. Ananiev, Rubinshtein, E. Holovakha, etc.).
6. Values as a normative category and the relationship between the concepts of "value" and "cost", "value" and "significance", "value" and "need".

Recommended reading:

Main: [1-3].

Auxiliary: [4-7].

Information resources Internet: [9-11].

International publications: [13-15].

Тема 2. Цінності, ціннісні орієнтації і особистісний смисл

План лекційного заняття:

1. Співвідношення понять «цінність» і «ціннісна орієнтація». Ціннісні орієнтації особистості в гуманістичній і екзистенціальній психології (К. Роджерс, А. Маслоу, Г. Оллпорт, В. Франклі ін.).
2. Аксіопсихологія. Науково-теоретичний аналіз проблеми вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій.
3. Смисл як інтегральна основа особистості, як життєве завдання, як інтерпретація життя, як аспект інтеграції особистої та соціальної дійсності.

План семінарського заняття:

1. Проблема співвідношення понять «цінність» і «ціннісна орієнтація».
2. Ціннісні орієнтації особистості в контексті різних психологічних теорій. Ціннісні орієнтації і установки.
3. Поняття «особистісні цінності» як смислові утворення особистості й сутність особистісного смислу.
4. Аналіз смислу як життєвого завдання, як інтерпретації життя, як аспекту інтеграції особистої та соціальної дійсності.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Порівняльний аналіз різних кутів зору на розуміння цінностей, ціннісних орієнтацій і установок.
2. Приклади проблеми смислу в теорії і реальному житті.

Питання для самоконтролю:

1. Особливості поглядів на проблему цінностей і ціннісних орієнтацій, що склалися у вітчизняній психології.
2. Основні підходи до класифікації цінностей і ціннісних орієнтацій особистості.
3. Місце і роль ціннісних орієнтацій в структурі особистості і реалізації її діяльності.
4. Приклади впливу тих чи інших ціннісних орієнтацій на поведінку людини.
5. Визначення поняття «особистісний смисл» і його відмінність від поняття «сєнс життя».
6. Спільне і відмінне в поняттях «смысл», «цінність», «ціннісна орієнтація».

Рекомендована література:

Основна: [1- 3].

Допоміжна: [5-6].

Інформаційні ресурси Інтернет: [12].

Міжнародні видання: [13-15].

Topic 2. Values, value orientations and personal meaning

Lesson plan:

1. Correlation of the concepts "value" and "value orientation". Value orientations of the individual in humanistic and existential psychology (K. Rogers, A. Maslow, G. Allport, V Frankl, etc.).
2. Axiopsychology. Scientific and theoretical analysis of the problem of studying values and value orientations.
3. Meaning as an integral basis of personality, as a life task, as an interpretation of life, as an aspect of the integration of personal and social reality.

The plan of the seminar session:

1. The problem of the relationship between the concepts of "value" and "value orientation".
2. Value orientations of the individual in the context of various psychological theories. Value orientations and attitudes.
3. The concept of "personal values" as meaningful formations of personality and the essence of personal meaning.
4. Analysis of meaning as a life task, as an interpretation of life, as an aspect of the integration of personal and social reality.

Independent work of students of higher education

1. Comparative analysis of different points of view on the understanding of values, value orientations and attitudes.
2. Examples of the problem of meaning in theory and real life.

Questions for self-testing:

1. Peculiarities of views on the problem of values and value orientations developed in domestic psychology.
2. Basic approaches to the classification of values and value orientations of the individual.
3. The place and role of value orientations in the structure of the personality and the implementation of its activities.
4. Examples of the influence of certain value orientations on human behavior.
5. Definition of the concept of "personal meaning" and its difference from the concept of "meaning of life".
6. Common and different concepts of "meaning", "value", "value orientation".

Recommended reading:

Main: [1-3].

Auxiliary: [5-6].

Internet information resources: [12].

International publications: [13-15].

Тема 3. Проблема класифікації цінностей та їх функції

План лекційного заняття:

1. Традиції класифікації цінностей.
2. Сутність деменціонального методу та його значення для класифікації цінностей (В.Франкл, Д. Леонт'єв).
3. Проблема функцій цінностей у психологічній літературі.

План семінарського заняття:

1. Ієрархія головних цінностей у філософській літературі та соціологічний аспект їх типологізації.
2. Систематизація цінностей В. Крауса і класифікація цінностей Е.Фромма.
3. Класифікація цінностей М. Рокіча у варіанті, адаптованому В. Ядовим. Списки цінностей за М. Рокічем.
4. Проблема функцій цінностей у психологічній літературі. Функції цінностей за Л.Романюк.

Самостійна роботи здобувачів вищої освіти

1. Проблема функцій цінностей у психологічній літературі
2. Обґрунтування функцій цінностей.

Питання для самоконтролю:

1. Сутність діонісійської, геркулесівської, прометеївської, апполонівської і сократівської класифікації цінностей.
2. Матеріалістичні традиції класифікації цінностей та за відношенням до людини, до її потреб.
3. Систематизація цінностей В. Крауса і класифікація цінностей Е. Фромма.
4. Списки цінностей за М. Рокічем.
5. Сутність деменціонального методу та його значення для класифікації цінностей.

Рекомендована література:

Основна: [1- 3].

Допоміжна: [6-7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10-11].

Міжнародні видання: [14].

Topic 3. The problem of classification of values and their function

Lesson plan:

1. Traditions of classification of values.
2. The essence of the dimensional method and its significance for the classification of values (V. Frankl, D. Leontiev).
3. The problem of value functions in psychological literature.

The plan of the seminar session:

1. The hierarchy of main values in philosophical literature and the sociological aspect of their typology.
2. Systematization of values by V. Kraus and classification of values by E. Fromm.
3. M. Rokich's classification of values in the version adapted by V. Yadov. Lists of values according to M. Rokich.
4. The problem of value functions in psychological literature. Functions of values according to L. Romanyuk.

Independent work of students of higher education

1. The problem of value functions in psychological literature
2. Justification of value functions.

Questions for self-testing:

1. The essence of the Dionysian, Hercules, Promethean, Apollonian and Socratic classification of values.

2. Systematization of values by V. Kraus and classification of values by E. Fromm.
3. Lists of values according to M. Rokich.
4. The essence of the dimensional method and its significance for the classification of values.

Recommended reading:

Main: [1-3].

Auxiliary: [6-7].

Internet information resources: [10-11].

International publications: [14].

Тема 4. Цінності у структурі особистості

План лекційного заняття:

1. Проблема розкриття у психології структури особистості.
2. Місце цінностей у структурі особистості.
3. Визначення функцій цінностей в структурі особистості.

План семінарського заняття:

1. Структурні концепції особистості. Дефініція особистості Е. Фромма.
2. Глобальні складові, які виділяють з початку ХХІ століття психологи в структурі особистості.
3. Схематичне відображення місця цінностей у структурі особистості.
4. Підґрунтя для визначення місця і функцій цінностей в структурі особистості.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Порівняльний аналіз різних кутів зору на структуру особистості та визначення в ній місця цінностей.
2. Приклади з теорії і бізнесу функцій цінностей.

Питання для самоконтролю:

1. Структури особистості за Р. Кеттелом і Б. Братусем, Л. Х'еллом і Д. Зіглером.
2. Професіональні визначення особистості (К. Роджерс, Г. Олпорт, Д. Келлі, Р. Кеттела, А.Бандура).
3. Спільне для більшості теоретичних визначень особистості. Стаття А. Ребера «Особистість».
4. Онтологічний підхід С. Рубінштейна.
5. Найпопулярніші приклади структурних концепцій особистості (Г. Олпорт, Р. Кеттел і Г.Айзенк).
6. Підхід В. Рибалки до основи системної психологічної структури особистості та відображення місця цінностей у структурі особистості за Л. Романюк.

Рекомендована література:

Основна: [1- 3].

Допоміжна: [5-7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [11,12].

Міжнародні видання: [13-14].

Topic 4. Values in the personality structure.

Lesson plan:

1. The problem of revealing the personality structure in psychology.
2. The place of values in the personality structure.
3. Determination of the functions of values in the personality structure.

The plan of the seminar session:

1. Structural concepts of personality. E. Fromm's definition of personality.
2. Global components that have been identified by psychologists in the personality structure since the beginning of the 21st century.

3. Schematic representation of the place of values in the personality structure.
4. The basis for determining the place and functions of values in the personality structure.

Independent work of students of higher education:

1. Comparative analysis of different points of view on the personality structure and determination of the place of values in it.
2. Examples from the theory and business of value functions.

Questions for self-testing:

1. Personality structures according to R. Kettel and B. Bratus, L. Hyell and D. Ziegler.
2. Professional definitions of personality (K. Rogers, G. Allport, D. Kelly, R. Kettela, A. Bandura).
3. Common to most theoretical definitions of personality. Article by A. Reber "Personality".
4. Ontological approach of S. Rubinstein.
5. The most popular examples of structural concepts of personality (G. Allport, R. Kettel and G. Eysenck).
6. V. Rybalka's approach to the basis of the systemic psychological structure of the personality and the reflection of the place of values in the personality structure according to L. Romaniuk.

Recommended reading:

Main: [1-3].

Auxiliary: [5-7].

Internet information resources: [11,12].

International publications: [13-14].

Змістовний модуль II. Психологія становлення цінностей особистості

Тема 5. Психологічний розвиток як основа становлення цінностей

План лекційних занять:

1. Загальні принципи психічного розвитку.
2. Становлення в процесі розвитку.
3. Психологічні механізми розвитку цінностей.

План семінарського заняття:

1. «Порівняльна психологія розумового розвитку» (Х. Вернер) і система цілей індивідуального розвитку людини в психолого-педагогічній теорії Р. Хевігерста.
2. Сучасні визначення розвитку. Схеми розвитку запропоновані Л. Кольбергом, Г. Дюпоном, Дж. Ловингером та ін.
3. Становлення особистості (Г. Костюк, В. Рибалко та ін.).
4. Психологічні механізми розвитку особистості.

Самостійна роботи здобувачів вищої освіти

1. Механізми соціалізації.
2. Рефлексія.
3. Формули людини В. Лефевра.

Питання для самоконтролю:

1. Розуміння розвитку філософією, психологією і педагогікою
2. Триєдина сутність людини і синергетичні ідеї розвитку.
3. Загальні принципи психічного розвитку.
4. Становлення в процесі розвитку. Становлення особистості.
5. Визначення психологічного механізму людини.
6. Психологічні механізми розвитку цінностей.
7. Внутрішньо-особистісна і соціально-психологічна сторони становлення цінностей особистості бізнесмена.

Рекомендована література:

Основна: [1- 3].

Допоміжна: [4-6].

Інформаційні ресурси Інтернет: [9-12].

Міжнародні видання: [13-15].

Content module II. Psychology of formation of personal values

Topic 5. Psychological development as the basis of formation of values

Plan of lectures:

1. General principles of mental development.
2. Formation of personality in the process of development.
3. Psychological mechanisms of value development.

The plan of the seminar session:

1. "Comparative psychology of mental development" (H. Werner) and the system of goals of individual human development in the psychological and pedagogical theory of R. Hevighurst.
2. Modern definitions of development. Development schemes proposed by L. Kohlberg, G. Dupont, J. Lovinger, and others.
3. Formation of personality (H. Kostyuk, V. Rybalko, etc.).
4. Psychological mechanisms of personality development.

Independent work of students of higher education

1. Mechanisms of socialization.
2. Reflection.
3. Formulas of man V. Lefebvre.

Questions for self-testing:

1. Understanding development through philosophy, psychology and pedagogy
2. The triune essence of man and synergistic ideas of development.
3. General principles of mental development.
4. Formation of personality in the process of development. The formation of personality.
5. Definition of a person's psychological mechanism.
6. Psychological mechanisms of value development.
7. Intra-personal and socio-psychological aspects of the formation of the values of a businessman's personality.

Recommended reading:

Main: [1-3].

Auxiliary: [4-6].

Information resources Internet: [9-12].

International publications: [13-15].

Тема 6. Становлення цінностей особистості та суб'єктивне благополуччя

План лекційного заняття:

1. Проблема зв'язку між цінностями і благополуччям. Ідіоцентризм і аллоцентризм.
2. Універсальні моделі психологічного благополуччя.
3. Кореляції між особистісними цінностями і суб'єктивним благополуччям як мірою задоволення життям.

План семінарського заняття:

1. Взаємовпливи у становленні особистісних цінностей та суб'єктивного благополуччям.
2. Прямі відношення між цінностями і благополуччям. Л. Сагів і Ш. Шварц про зв'язок між ієрархією цінностей.
3. Головні типи потреб і благополуччя. Універсальні моделі психологічного благополуччя за Ш. Аїш.

Самостійна роботи здобувачів вищої освіти

1. Особливості взаємозв'язку цінностей бізнесу і благополуччя бізнесмена.

2. Модель факторних навантажень ціннісних вимірів (PVQ), індивідуального рівня культури і суб'єктивного благополуччя (SWLS).

Питання для самоконтролю:

1. Проблема зв'язку між цінностями і благополуччям.
2. Цінності і культура. Індивідуально-психологічна конструкція культури.
3. Ідіоцентризм і аллоцентризм.
4. Взаємовпливи у становленні особистісних цінностей та суб'єктивного благополуччя.
5. Зв'язок між ієрархією цінностей моделі Ш. Шварца і благополуччям через відношення між типами цінностей і вимірами когнітивного й емоційного аспектів благополуччя.
6. Головні типи потреб і благополуччя.

Рекомендована література:

Основна: [1- 3].

Допоміжна: [7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [9,10].

Міжнародні видання: [13-15].

Topic 6. Formation of personal values and subjective well-being

Lesson plan:

1. The problem of the connection between values and well-being. Idiocentrism and allocentrism.
2. Universal models of psychological well-being.
3. Correlations between personal values and subjective well-being as a measure of life satisfaction.

The plan of the seminar session:

1. Interactions in the formation of personal values and subjective well-being.
2. Direct relationship between values and well-being. L. Sagiv and Sh. Schwartz on the connection between the hierarchy of values.
3. The main types of needs and well-being. Universal models of psychological well-being according to Sh. Aish.

Independent work of students of higher education

1. Peculiarities of the relationship between business values and the well-being of a businessman.
2. Model of factor loadings of value dimensions (PVQ), individual level of culture and subjective well-being (SWLS).

Questions for self-testing:

1. The problem of the connection between values and well-being.
2. Values and culture. Individual and psychological construction of culture.
3. Idiocentrism and allocentrism.
4. Interactions in the formation of personal values and subjective well-being.
5. The connection between the hierarchy of values of Sh. Schwartz's model and well-being through the relationship between types of values and dimensions of cognitive and emotional aspects of well-being.
6. The main types of needs and well-being.

Recommended reading:

Main: [1-3].

Auxiliary: [7].

Internet information resources: [9,10].

International publications: [13-15].

Тема 7. Моделювання та психологічна діагностика становлення цінностей особистості

План лекційного заняття:

1. Структурно-функціональне моделювання в психології цінностей.
2. Психодіагностика цінностей.

3. Модель нелінійного процесу становлення цінностей особистості.

План семінарського заняття:

1. Сутність структурно-функціональної моделі. Модель організаційного аналізу і класифікації парадигм соціальної теорії за Г. Барреллом і Г. Морганом і модель критичної соціальної освіти.
2. Модель становлення цінностей особистості за Л. Романюк. Візуалізація простору становлення цінностей особистості. Компоненти моделі становлення цінностей особистості в університетському просторі соціалізації.
3. Підходи до психодіагностики цінностей. Основні методики.
4. Дослідження становлення цінностей та кроскультурні дослідження.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Компоненти моделі становлення цінностей особистості в бізнесовому просторі соціалізації.
2. Порівняти підходи до психодіагностики цінностей.
3. Емпіричні кореляти становлення цінностей.

Питання для самоконтролю:

1. Модель організаційного аналізу і класифікації парадигм соціальної теорії за Г. Барреллом і Г. Морганом.
2. Модель становлення цінностей особистості за Л. Романюк. 3. Візуалізація простору становлення цінностей особистості.
4. Внесок у психодіагностику цінностей Г. Оллпорта. «Тест вивчення цінностей» Г. Оллпорта, П. Вернона, Г. Ліндсейя.
5. Методика вивчення цінностей (The value survey), розроблена М. Рокічем (Rokeach, 1973).
6. Опитувальник Ш. Шварца і опитувальник «Список особистісних переваг» А. Едвардса.
7. Тест смисложиттєвих орієнтацій (СЖО) і проєктивні методики для вивчення цінностей.
8. Критерії-цінності якості бізнесу.

Рекомендована література:

Основна: [1- 3].

Допоміжна: [5,7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [8,10,12].

Міжнародні видання: [13-14]

Topic 7. Modeling and psychological diagnosis of the formation of personal values

Lesson plan:

1. Structural and functional modeling in the psychology of values.
2. Psychodiagnosis of values.
3. Model of the non-linear process of formation of personal values.

The plan of the seminar session:

1. The essence of the structural-functional model. The model of organizational analysis and classification of social theory paradigms according to H. Burrell and G. Morgan and the model of critical social education.
2. The model of formation of personal values according to L. Romaniuk. Visualization of the space of formation of personal values. Components of the model of formation of personal values in the university space of socialization.
3. Approaches to psychodiagnosis of values. Basic techniques.
4. Research on the formation of values and cross-cultural studies.

Independent work of students of higher education

1. Components of the model of formation of personal values in the business space of socialization.
2. Compare approaches to psychodiagnosis of values.
3. Empirical correlates of the formation of values.

Questions for self-testing:

1. Model of organizational analysis and classification of social theory paradigms according to H. Burrell and G. Morgan.
2. The model of formation of personal values according to L. Romaniuk.
3. Visualization of the space of formation of personal values.
4. Contribution to the psychodiagnosis of values by H. Allport. "Test of learning values" by H. Allport, P. Vernon, G. Lindsay.
5. The value survey methodology, developed by M. Rokeach (Rokeach, 1973).
6. Questionnaire by Sh. Schwartz and questionnaire "List of personal preferences" by A. Edwards.
7. Test of meaningful life orientations (MLO) and projective methods for studying values.
8. Criteria-values of business quality.

Recommended reading:

Main: [1-3].

Auxiliary: [5,7].

Internet information resources: [8,10,12].

International publications: [13-14]

Тема 8. Фактори, механізми та умови становлення цінностей особистості

План лекційного заняття:

1. Емпірична картина становлення цінностей особистості. Особисті цінності менеджерів і бізнесменів.
2. Психологічні механізми становлення цінностей особистості.
3. Аксіологічний аспект розвитку особистості.

План семінарського заняття:

1. Взаємозв'язок становлення цінностей з факторами віку, фахового спрямування та культури.
2. Кроскультурне вимірювання цінностей. Факторні навантаження цінностей відкритості до змін.
3. Інтерація і креативність як механізми становлення цінностей особистості.

Індивідуально-консультаційна роботи:

1. Процес становлення цінностей особистості засобами самоідентифікації .
2. Психологія особистості Л. Х'елла і Д. Зіглера.
3. Професіональні визначення особистості (К. Роджерс, Г. Олпорт, Д. Келлі, Р. Кеттела, А. Бандура).
4. Структурні концепції особистості (Г. Олпорт, Р. Кеттел і Г. Айзенк).

Самостійна роботи здобувачів вищої освіти

1. Особисті цінності менеджерів і бізнесменів.
2. Умови становлення цінностей у розвитку особистості.

Питання для самоконтролю:

1. Соціально-психологічна сторона процесу становлення цінностей.
2. Модель факторних навантажень виміру відкритості до змін у PVQ.
3. Взаємозв'язок становлення цінностей з факторами віку, фахового спрямування та культури.
4. Кроскультурне вимірювання цінностей. Факторні навантаження (CFA, Amos 7) цінностей відкритості до змін.
5. Психологічні механізми становлення цінностей особистості.

Рекомендована література:

Основна: [1- 3].

Допоміжна: [4,7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [9,10].

Міжнародні видання: [13-15].

Topic 8. Factors, mechanisms and conditions of formation of personal values

Lesson plan:

1. An empirical picture of the formation of personal values. Personal values of managers and businessmen.
2. Psychological mechanisms of formation of personal values.
3. Axiological aspect of personality development.

The plan of the seminar session:

1. The relationship between the formation of values and the factors of age, professional direction and culture.
2. Cross-cultural measurement of values. Factor loadings of openness to change values.
3. Interaction and creativity as mechanisms of formation of personal values.

Individual consulting work:

1. The process of formation of personal values by means of self-identification.
2. Personality psychology of L. Hyell and D. Ziegler.
3. Professional definitions of personality (K. Rogers, G. Allport, D. Kelly, R. Kettela, A. Bandura).
4. Structural concepts of personality (G. Allport, R. Kettel and G. Eysenck).

Independent work of students of higher education

1. Personal values of managers and businessmen.
2. Conditions for the formation of values in personality development.

Questions for self-testing:

1. Socio-psychological side of the process of formation of values.
2. The model of factor loadings of the measure of openness to changes in the PVQ.
3. The relationship between the formation of values and the factors of age, professional direction and culture.
4. Cross-cultural measurement of values. Factor loadings (CFA, Amos 7) of openness to change values.
5. Psychological mechanisms of formation of personal values.

Recommended reading:

Main: [1-3].

Auxiliary: [4,7].

Information resources Internet: [9,10].

International publications: [13-15].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100- бальної системи оцінювання.

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100- бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Критерії оцінювання відповіді на семінарському заняття

Денна форма навчання

Критерії оцінювання	К-сть балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Шкала оцінювання відповіді на семінарському заняття

Заочна форма навчання

Критерії оцінювання	К-сть балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	4
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2-3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Шкала оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Денна форма навчання

К-сть балів	Критерії оцінювання
1	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
0,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Шкала оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Заочна форма навчання

К-сть балів	Критерії оцінювання
3	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
2	Володіє навчальним матеріалом фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань
1	Не в змозі викласти навчальний матеріал, не розуміє змісту теоретичних питань, відчуваються ускладнення у пов'язанні теоретичного матеріалу із практичною діяльністю.
0	Самостійна робота не виконана

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі

К-сть балів		Критерії оцінювання
Ден. ф/н	Заоч. ф/н	
6-7	5-6	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
2-5	2-4	Здобувач вищої освіти володіє теоретичними засадами досліджуваної теми, проте не здатний навести прикладів
1	1	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

0	0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
---	---	--

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Індивідуальне завдання виконується за темою 8. Фактори, механізми та умови становлення цінностей особистості

Підготовка звіту.

Структура індивідуального навчально-дослідного завдання (орієнтовна):

- титульна сторінка; - вступ, де зазначається мета та завдання роботи. - теоретичне обґрунтування – виклад базових теоретичних положень, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання; - основні результати роботи – різні міри, таблиці, діаграми інші елементи візуалізації; - висновки; - список використаної літератури.

Форми контролю індивідуальної навчально-дослідної роботи: створені студентом звіти у файлі формату програми Word, PowerPoint.

Звіт про виконання ІНДЗ подається у друкованому форматі на папері формату А4. Оформлення звіту: шрифт – Times New Roman; розмір шрифту – 14 кегель; інтервал між рядками – півтора; абзац – 12,5 мм, поля: верхнє і нижнє – 20 мм, ліве – 25 мм, праве – 15 мм; нумерація сторінок – по центру нижнього поля.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Денної та заочної форм навчання

К-сть балів	Критерії оцінювання
6-7	У дослідженні чітко простежується послідовність, логічність дослідження, якісно підготовлена і проведена у формі інтерактивну презентація.
4-5	Дослідження виконано на високому науково-теоретичному рівні із застосуванням прикладного інструментарію, проте його презентація не має інтерактивної спрямованості.
3	Дослідження виконано на достатньому науково-теоретичному рівні із застосуванням прикладного інструментарію.
2	Підготовлена презентація дослідження, що носить прикладний характер, відсутня ґрунтовна науково-теоретична база у вивченні досліджуваної проблематики
1	Дослідження носить формальний характер, виконано без презентації і проведено у формі доповіді, без інтерактиву
0	Дослідження не виконано

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 100 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балахоцінці за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за 100- бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен/диференційований залік, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	задовільно	
50-59	E	достатньо		

35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

Результати складання екзамену оцінюються та вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»)

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
6-10	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalna-informalna-osvita
3	Семінарське заняття, практичне заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

4. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен;
- дидактичні і стандартизовані тести;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів засвоєння програмного матеріалу з навчальної дисципліни передбачає поточний, проміжний та підсумковий форми контролю, які здійснюються на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення семінарських, практичних занять, при перевірці самостійних робіт виконанні індивідуальної, контрольних робіт і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з предмета.

При поточному контролі оцінюються наступні результати: відповіді на семінарських і практичних заняттях; контрольних робіт; результати виконання завдань самостійної роботи здобувача, передбачених навчальним планом; для змішаної (дистанційної) форми навчання (відповіді під час занять в дистанційному режимі (на форумах, чатах, Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо); результати виконання завдань самостійної роботи здобувача; результати виконання інших видів робіт (участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах, підготовка наукової статті).

Проміжний контроль здійснюється у формі контрольного заходу (дидактичний тест, інтерпретація теоретичного питання; розв'язання практичних ситуацій, кейсів).

З навчальної дисципліни передбачено 2 контрольні (модульні) роботи для денної форми навчання та 1 контрольна робота для заочної форми навчання. Здобувачів завчасно інформуються про терміни проведення і зміст контрольної (модульної) роботи. Результат поточного контролю визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамена.

Перелік питань до проміжного модульного контролю №1.

1. Опишіть основні підходи до визначення поняття «цінність».
2. Проаналізуйте філософські, соціологічні та психологічні уявлення про проблему цінностей і ціннісних орієнтацій.
3. Порівняйте погляди на цінності особистості в психодинамічних, біхевіористських і екзистенційно-гуманістичних напрямках.
4. Проблема функцій цінностей у психологічній літературі
5. Сутність деменціонального методу та його значення для класифікації цінностей
6. Охарактеризуйте особливості поглядів на проблему цінностей і ціннісних орієнтацій, що склалися у вітчизняній психології.
7. Сформулюйте основні підходи до класифікації цінностей і ціннісних орієнтацій особистості.
8. Визначте місце і роль ціннісних орієнтацій в структурі особистості і реалізації її діяльності.
9. Наведіть приклади впливу тих чи інших ціннісних орієнтацій на поведінку людини.
10. Дайте визначення поняттю «особистісний смисл» і розмежуйте поняття «сене життя» і «особистісний смисл».
11. Співставте між собою поняття «смысл», «цінність», «ціннісна орієнтація».
12. Охарактеризуйте основні умови і закономірності формування ціннісних уявлень особистості.
13. Актуальність для психолога проблеми становлення цінностей особистості
14. Проаналізуйте зміст ідентифікації, інтеріоризації та інтерналізації, як механізмів формування ціннісних орієнтацій.
15. Проаналізуйте роль біологічних і соціальних факторів у формуванні та розвитку ціннісної сфери особистості.
16. Традиції класифікації цінностей
17. Опишіть основні етапи формування ціннісної сфери в процесі індивідуального розвитку.
18. Розкрийте закономірності формування і розвитку ціннісної сфери особистості в процесі навчання.
19. Порівняйте особливості формування системи ціннісних орієнтацій та особистісних смислів в різних умовах діяльності.
20. Охарактеризуйте особливості трансформації ціннісної сфери при патологічному розвитку особистості і в процесі психотерапії.
21. Як пояснювали розвиток Х. Вернер, З. Фройд, Ж. Піаже, Е. Еріксон, Р. Хевігхерст, Б. Скіннер, К. Юнг, У. Джемс.
22. Що таке становлення і який зв'язок між розвитком і становленням у Г. Оллпорта?
23. У чому полягає ідея людини як «цільової системи» і які загальні принципи психічного розвитку?

24. Як аналізує О. Асмолов процес розвитку особистості?
25. Який зв'язок між формуванням цінностей і стадіями емоційного розвитку людини простежує Г. Дюпон?
26. Який взаємозв'язок між становленням цінностей особистості та її суб'єктивним благополуччям?
27. Які функції виконують цінності?

Перелік питань до проміжного модульного контролю №2.

1. Людина в пошуках сенсу життя.
2. Становлення цінностей в університетському просторі соціалізації.
3. Соціально-психологічна сторона процесу становлення цінностей.
4. Інтерація як механізм становлення цінностей особистості.
5. Креативність як механізм становлення цінностей особистості.
6. Організація відповідного простору становлення цінностей особистості.
7. Становлення смисложиттєвих цінностей особистості та раціональні психотехніки її розвитку.
8. Психотехнологія становлення цінностей у моделі світу особистості.
9. Становлення цінностей особистості засобами самоідентифікації.
10. Становлення цінностей у розвитку особистості через простір відповідної соціалізації.
11. Цінності педагогічної праці.
12. Універсальні моделі психологічного благополуччя за Ш. Аїш.
13. Кроскультурне вимірювання цінностей. Факторні навантаження цінностей відкритості до змін.
14. Проблема зв'язку між цінностями і благополуччям
15. Цінності наукової праці.
16. Цінності праці в сфері бізнесу.
17. Етичні проблеми психологічного впливу на становлення цінностей особистості у сфері бізнесу.
18. Загальні принципи психічного розвитку.
19. Психологічні механізми розвитку цінностей.
20. Рефлексія.
21. Модель становлення цінностей особистості за Л. Романюк.
22. Візуалізація простору становлення цінностей особистості.
23. Методика вивчення цінностей (The value survey), розроблена М. Рокічем
24. Опитувальник Ш. Шварца і опитувальник «Список особистісних переваг» А. Едвардса.
25. Критерії-цінності університетського й бізнес-простору.
26. Вплив соціальних мереж на формування особистості молоді
27. Психологічні механізми становлення цінностей особистості.
28. Емпіричні кореляції становлення цінностей.
29. Критерії-цінності якості бізнесу.
30. Механізми соціалізації.

Підсумковий контроль

1. Актуальність дисципліни «Психологія цінностей» для життя та фахової діяльності психолога.
2. Місце психології цінностей в системі наукового знання.
3. Об'єкт, предмет і основні поняття психології цінностей.
4. Методи психології цінностей.
5. Класифікація цінностей.
6. Актуальність дисципліни «Психологія цінностей» для працівників сфери бізнесу.
7. Загальна характеристика розвитку теоретичних уявлень про цінності і ціннісні орієнтації особистості.
8. Основні життєві цінності в античній філософії
9. Основні морально-філософські та психологічні погляди на систему цінностей в епоху Відродження.
10. Раціоналістичний підхід в розгляді цінностей в європейській філософії.
11. «Цінність» як критерій етичного в поведінці.

12. Ідеальний і абсолютний характер сфери цінностей як поняття духовності, що має божественне походження.
13. Цінності як значимість предметів, засіб задоволення потреб людини.
14. Суспільно-історичний характер цінностей в працях класиків Заходу.
15. Цінності як суб'єктивний феномен в австрійській психологічній школі.
16. «Етика, мораль і цінності як результат асоціативного навчання» у біхевіористів.
17. Ціннісно-нормативна регуляція поведінки людини в рамках класичного психоаналізу.
18. Значення цінностей і ціннісних орієнтацій особистості в гуманістичній і екзистенціальній психології.
19. Інтегральна основа особистості в працях В. Франкла.
20. Проблема спрямованості в загальнопсихологічних теоріях особистості.
21. Типи особистісної спрямованості: гуманістична, егоїстична, депресивна, суїцидальна.
22. Особистісні цінності як регулятор активності людини.
23. Модель організаційного аналізу і класифікації парадигм соціальної теорії за Г. Барреллом і Г. Морганом.
24. Компоненти моделі становлення цінностей особистості в освітньому просторі соціалізації.
25. Компоненти моделі становлення цінностей особистості в бізнес-просторі соціалізації.
26. Підходи до психодіагностики цінностей. Передісторія психодіагностики цінностей.
27. Внесок у психодіагностику цінностей Г. Оллпорта. «Тест вивчення цінностей» Г. Оллпорта, П. Вернона, Г. Ліндсея.
28. Взаємозв'язок становлення цінностей з факторами віку, фахового спрямування та культури.
29. Методика вивчення цінностей (The value survey), розроблена М. Рокічем (Rokeach, 1973).
30. Проективні методики для вивчення цінностей. 24. Методика «автобіографія майбутнього» Дж. Гілеспі і Г. Оллпорта. Біографічний метод.
31. «40 вправ тренінгу NLP» Р. Джонсона.
32. Організація та методи дослідження становлення цінностей особистості. 31. Модель нелінійного процесу становлення цінностей особистості.
33. Психологічні механізми формування і розвитку ціннісних орієнтацій.
34. Людина в пошуках сенсу життя.
35. Розвиток та формування ціннісних орієнтацій особистості
36. Становлення цінностей в університетському просторі соціалізації.
37. Соціально-психологічна сторона процесу становлення цінностей.
38. Інтеракція як механізм становлення цінностей особистості.
39. Креативність як механізм становлення цінностей особистості.
40. Організація відповідного простору становлення цінностей особистості.
41. Становлення смисложиттєвих цінностей особистості та раціональні психотехніки її розвитку.
42. Психотехнологія становлення цінностей у моделі світу особистості.
43. Становлення цінностей особистості засобами самоідентифікації.
44. Становлення цінностей у розвитку особистості через простір відповідної соціалізації.
45. Цінності педагогічної праці.
46. Ціннісні орієнтації в психологічній структурі особистості
47. Цінності наукової праці.
48. Цінності праці в сфері бізнесу.
49. Етичні проблеми психологічного впливу на становлення цінностей особистості.
50. Етичні проблеми психологічного впливу на становлення цінностей особистості у сфері бізнесу.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Аксіопсихологія: навчальний посібник. Київ: Людмила, 2023. 252 с
2. Романюк Л. В. Р Психологія цінностей : навчальний посібник / Л. В. Романюк. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. 504 с. ISBN 978-966-337-660-8
3. Романюк Л.В. Становлення цінностей особистості: психологічний аспект. Кам'янець-Подільський: Вид-во та друк ПП Мошинський В.С., 2019. 388 с.

Допоміжна:

4. Онуфрієва Л.А., Чайковська О.М. Психологія міжособистісних взаємин та комунікації: навчально-методичний посібник / уклад. : Онуфрієва Л.А., Чайковська О.М. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2021. 128 с. URL: <http://surl.li/sqfpfi>
5. Особистісно-професійне становлення сучасної молоді: соціально-психологічні та соціологічні аспекти. Монографія / авторський колектив; за заг. ред. О.Г. Льовкіної. Ірпінь: Державний податковий університет, 2022. 370 с. / Романюк Л. В. (1.1.Становлення цінностей особистості: концептуальна модель та її методологічний потенціал). С.10-22.
6. Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 364 с.
7. Романюк Л.В. Психологія цінностей і ціннісні орієнтації студентів. Монографія. Київ. 2020. 202 с. (С. 16 – 28)

Інформаційні ресурси в інтернеті:

8. URL:<https://langs.physio-pedia.com/uk/personal-values-and-beliefs-uk/>
9. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-14/tom-14-vipusk-1>
10. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL: <http://dnrb.gov.ua/ua/>
11. Психологічний журнал URL: <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/indexing>)
12. Простір психологів: URL: <https://psychology.space/psypedia-post/czinnosti-osobystosti/>

Міжнародні видання:

13. Margund K. Rohr, Frieder R. Lang. Aging Well Together – A Mini-Review // Gerontology. – 2019. – № 3. – Vol. 5. – Pages: 333-343.
14. Miller, M.D. & Zilberman R.I. Using interpersonal psychotherapy with depressed elders. In T.A.Salthouse (Eds.) The handbook of aging and cognition. Hilstade, N.J.: Erbaum, 2019.
15. Rohr M.K. Aging well together – A mini review / Margund K. Rohr, Frieder R. Lang // Gerontology. – 2019. – № 3. – Vol. 5. – P. 333-343.